

2026-06-03

§ 85 2026.218 KS

Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26, Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, efter återremiss**Ärendebeskrivning**

Inför varje mandatperiod genomförs en översyn av ersättningar till förtroendevalda. Under början av 2026 har gruppledarna för partierna i kommunfullmäktige fört dialog om ersättningsnivåer och omställningsstöd inför mandatperioden år 2027-2030.

Kommunstyrelsen behandlade den 11 maj 2026, § 80 ärendet och beslutade att återremittera ärendet för ytterligare beredning, för att kommunledningskontoret ska återkomma med underlag för en retroaktiv avsättning av pensionsavgiften mot bakgrund av den långa beredningstiden där två år förhöjda pensionsavgifter gått förlorade.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 27 maj 2026 har lämnat följande yttrande:

Kommunledningskontoret har bistått gruppledarna med en omvärldsanalys om omställningsstöd för förtroendevalda i andra kommuner.

Reglemente för ersättningar till förtroendevalda år 2027-2030 delas upp i två separata styrdokument inför kommande mandatperiod. Frågor om pension, omställningsstöd och familjeskydd är ofta mer omfattande och styrs delvis av rekommendationer från SKR. Ett separat dokument gör det lättare att revidera och uppdatera dessa frågor vid behov.

Sveriges kommuner och regioner (SKR)s styrelse har den 19 december 2025 antagit förslag till nya bestämmelser för omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26. Reglerna gäller för uppdrag som tillträds efter valet eller senare och är indelad i fyra kapitel; inledande bestämmelser, omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd. Ett antal förändringar införs. En ny regel införs som utesluter omställningsstöd vid fängelsedom på två år eller mer. Tid hos annan uppdragsgivare får räknas in i kvalifikationstid, samordning med all inkomst redan första året, med fribelopp motsvarande en tolfedel av prisbasbeloppet. Under pension förtydligas bland annat sambobegreppet.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag som till största del bygger på SKR:s förslag OPF-KR 26. Utifrån gruppleddialog införs dessutom en reglering som innebär att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd om den förtroendevalda har agerat på ett sätt som allvarligt påverkar allmänhetens förtroende och skadat kommunens varumärke. I dessa fall gäller beslut med kvalificerat majoritet i kommunfullmäktige.

Ett förtroendeuppdrag utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. Enligt kommunallagen (2017:725) 4 kap. 1§ avses med förtroendevald den som har valts till ett uppdrag av kommunfullmäktige, nämnd eller annan kommunal myndighet.

2026-06-03

Uppdrag som förtroendevald utgör inte en anställning och den förtroendevalda har därför inte ett anställningsförhållande med kommunen. Arbetsrättslig lagstiftning som reglerar exempelvis arbetstid, semester och anställningsskydd är därmed inte tillämplig. En förtroendevald som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid likställs dock som en anställd i vissa förhållande som till exempel företagshälsovård.

Eftersom ett anställningsförhållande inte föreligger kan den förtroendevalda inte heller omfattas av bestämmelserna om tjänsteperson då sådan pension enligt inkomstskattelagen (1999:1299) endast får tryggas inom ramen för ett anställningsförhållande.

Förtroendeuppdraget innebär också att den förtroendevalda verkar i en miljö där olika samhällsintressen behöver balanseras. Det kan i vissa fall medföra en viss distans till den lokala arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund är det rimligt att den som lämnar ett förtroendeuppdrag också erbjuds stöd att hitta nya väg tillbaka till arbetslivet. Med hänsyn till att de förtroendevalda har olika bakgrund och varierande förutsättningar är det av vikt att säkerställa att adekvata stöd- och återgångs möjligheter finns.

Omställningsbestämmelserna syftar till en aktiv omställning genom riktade insatser och tidsbegränsade ekonomiska stöd, med målet att öka möjligheterna för individen att utvecklas och gå vidare i sin karriär efter slutfört uppdrag.

Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet för att kommunledningskontoret ska återkomma med underlag för en retroaktiv avsättning av pensionsavgiften. Förvaltningen har undersökt möjligheten att betala ut avsättningen retroaktivt och funnit att detta är möjligt. Kostnaderna för detta redogörs för under den ekonomiska bedömningen.

Kommunledningskontoret föreslår att förslag till Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda ska antas av kommunfullmäktige, med retroaktiv pensionsavsättning från och med 1 januari 2025 fram tills att de nya reglerna träder i kraft 1 januari 2027.

Beslut

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda antas, med retroaktiv pensionsavsättning från och med 1 januari 2025 fram tills att de nya reglerna träder i kraft 1 januari 2027.

2026-06-03

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPR-KR 26 – Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, efter återremiss
- §80 KS Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF-KR 26, Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda
- Alingsås kommuns tillämpningsanvisningar OPF KR 26 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda, bilaga